

JITRO KOUZELNÍKŮ?

umění, věda, společnost na přelomu tisíciletí

I. Od mediálních kreseb k cyberspace

Konec roku a století je vždy doprovázen rekapitulací minulosti a pohledy do budoucnosti. S rostoucí globalizací, s propojením nejrozmanitějších jevů a procesů je však stále obtížnější tvořit nejen dlouhodobé, ale i krátkodobé prognózy.

Konec dvacátého století je také koncem druhého tisíciletí, který oživuje milenianistické vize a tradice, patří k základním charakteristikám západní civilizace. Proto se v posledních letech objevují nejrůznější teorie o konci dějin i světa, vize o příchodu nové doby, přísliby šťastné technologické epochy nebo varování před nelidskou „posthumánní“ budoucností.

Druhou, komplementární stránkou západních vizí pokroku a konce představují tendence volající po jistotách tradice, po návratu k neporušenosti přírodního světa, které vyrůstají z pocitů vykořenění, nejistoty a fragmentarizace. K fragmentarizaci současného světa přispívá i specializace, která se uplatňuje ve vědě, technice i v umění.

Cílem výstavy *Jitro kouzelníků? Umění, věda, společnost na přelomu tisíciletí*, doprovázené sérií přednášek, diskusí, projekcí, koncertů a čtení, je vytvořit platformu pro mezioborový dialog, hledat a sledovat spojitosti mezi rozmanitými událostmi, jevy, teoriemi a životními zkušenostmi, mezi přítomností, minulostí a budoucností. Otazník v názvu výstavy je znakem otevřenosti projektu, který má spíše klást otázky a vyzývat k diskusi než předkládat hotová řešení.

Nakolik změnil rozvoj techniky, vědy a ekonomie naše životy, způsob chování, vidění a chápání světa? Jak spolu souvisejí regionalismus a globalizace, dva protikladné procesy, které v nejrůznějších podobách ovlivňují současné politické i kulturní dění? Jakou roli v těchto procesech hrají umění, věda a technologie? Zůstanou v budoucnosti zachovány umělecké obory a tradiční média jako jsou kniha či malířství, nebo budou nahrazeny novými médii a komunikačními technologiemi?

Tato zamyšlení odkazují k dalším, ještě základnějším otázkám: Dokázala nás pokročilá aplikovaná věda učinit moudřejšími, šťastnějšími a svobodnějšími, než byli lidé před sto lety? Dochází k objevům, procesům, mutacím a proměnám v jednotlivých oborech náhodně a izolovaně, nebo zde platí jakýsi obecnější princip, který se uplatňuje na nejrůznějších úrovních? Jak spolu vzájemně souvisejí dvě univerzální tendence, které můžeme pozorovat v živé i neživé hmotě, v přírodě i kultuře – rozklad a úpadek na jedné straně, strukturování a řád na straně druhé? Jaké principy ovlivňují procesy, které probíhají mezi chaosem a řádem?

Těmito otázkami se zabývají teorie chaosu a zejména teorie komplexity, která vznikla na pomezí nejrůznějších disciplín díky spolupráci fyziků, ekonomů,

matematiků a biologů ve Spojených státech v polovině osmdesátých let.

Teorie komplexity se zrodila z přesvědčení, že redukcionistický a lineární výklad skutečnosti omezuje možnosti poznání v mnoha oborech a přispívá k fragmentarizaci současného světa. Důraz teorie komplexity na celkovější souvislosti a na interakci jednotlivých elementů je inspirací a hlavním organizačním principem projektu *Jitro kouzelníků?*

K tomuto principu se hlásí i podtitul projektu – Umění, věda, společnost na přelomu tisíciletí.

Například odkaz k motivu konce, který je tématem řady probíhajících a připravovaných výstav na celém světě, je v tomto podtitulu vyjádřen pojmem přelomu, jenž v sobě zahrnuje i motiv začátku. Konec a začátek poukazují k otázce našeho postavení v univerzu, ke kosmogonickým a kosmologickým představám. Tyto jsou pak základem duchovních systémů a nauk a jsou také vázány na náš vztah k přírodě. Výrazem tohoto vztahu je i věda a ta je zase úzce spjata s technikou.

Pojem přelomu tak v sobě zahrnuje témata začátku a konce, kosmologie, spirituality, přírody, vědy a technologie. Výstava a několik sérií doprovodných programů prezentují, snad poprvé i v mezinárodním měřítku, vzájemné vztahy těchto témat, a to nikoli z jediného pohledu, ale z perspektivy několika různých oborů. V průběhu svého ročního trvání a ve svých proměnách chce projekt poukázat na souvislosti mezi perspektivami jednotlivých oborů v různých zemích i v různých obdobích, a tím upozornit na dynamické vztahy mezi minulostí, přítomností a budoucností, mezi lokálním a globálním.

Výstava spolu s doprovodnými programy je tudíž projektem, předjímajícím rovněž

rok 2000, kdy se Praha stane jednou z kulturních evropských metropolí.

Jaroslav Anděl

Podivný atraktor

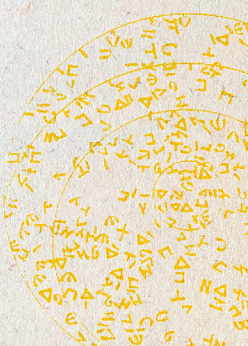
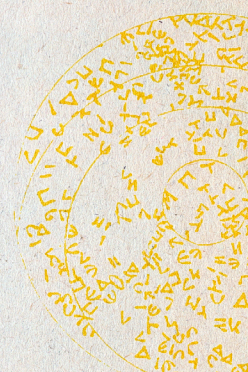
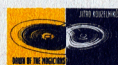
Atraktor, který má fraktální rozměr. Jeho rozměr není celé číslo, ale dá se vyjádřit jako podíl dvou celých čísel, event. ještě iracionálním číslem. Podivné atraktory přísluší chaotickému chování disipativního dynamického systému. **Fraktální geometrie**

– Geometrie sloužící k popisu nepravidelných tvarů, které vykazují vlastnost zvanou **soběpodobnost**. Stejné tvary v těchto útvarech nalzáme i při zvětšení jejich různých částí (**Mandelbrotova množina**). **Chaos** – Termín používaný pro popis nepředvídatelného a zjevně náhodného chování dynamických systémů, popisovaných deterministickými rovnicemi. **Nelineární systémy** – Většina reálných systémů se řídí nelineárními procesy, tzn. že odezva není přímo úměrná příčině. **Disipativní nelineární systémy mohou vykazovat chování, které vede k samoorganizaci nebo chaosu.**

Samoorganizace – Jev, při kterém dochází k samovolnému vytváření struktur systému. Jedná se o struktury v čase nebo v prostoru (kmity, vlny, obrazce). Toto chování se může objevit v nelineárních disipativních dynamických systémech.

Zpětná vazba – Je to vztah mezi dvěma veličinami nebo vztah vývoje jedné veličiny v čase, kdy původní malá odchylka je zesilována někdy nade všechny meze, jindy omezována. Např. zpětná vazba v mikrofону se dá vyvolat přiblížením k reproduktoru, který zvuk z mikrofónu zesiluje.

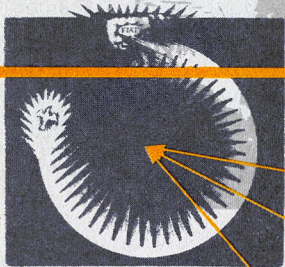
Peter Coveney, Roger Highfield: Šíp času
Ostrava, OLDAG 1995



Rudé bahno z výběru ve zbytcích skalního mlýna Harasov, Kokořínské údolí 16. 5. 1993
Temně černá hlína z profilu pleistocenními sedimenty
v západní stěně hliníku v Dolních Věstonicích, Morava 23.11.1994

Dřevo buku **světélkující** v mé dlani časně ráno 10. 9. 1995, Dobřeň u Mšena
Dřevěné uhlí **bleskem** zapáleného dubu, Valdštejnská obora, Valdice 7. 4. 1996

Miloš Šejn



Black Elk Speaks, podle J. G. Neidhardta

Stál jsem na nejvyšší hoře
a okolo mne a pode mnou ležel **kruh** světa.
A zatímco jsem tam stál, viděl jsem víc,
než mohu říci a rozuměl jsem víc, než jsem viděl,
protože jsem viděl svatým způsobem všechny věci,
jak se jeví duchu, a tvary všech tvarů,
jak musí žít pohromadě jako jedna bytost.
A viděl jsem, že posvátný **kruh** mého národa
je jeden z mnoha **kruhů**, které vytváří velký **kruh**
široký jako denní světlo a široký jako světlo hvězd.
V jeho středu - ale střed je všude
- rostl jeden mohutný kvetoucí strom
a ochraňoval děti jedné matky a jednoho otce.
A viděl jsem, že byl svatý.

Brian Arthur

Nastává velmi pozvolný odklon od exploatačního pohledu na přírodu
- **člověk versus příroda** -
k pohledu, který klade důraz na vzájemné přizpůsobování člověka s přírodou.
Dochází k tomu, že začínáme ztrácet svou nevinnost
nebo naivitu ve vztahu k přírodním procesům.
Postupně začínáme chápat složité soustavy a současně nám dochází,
že **jsme součástí** tohoto neustále se měnícího,
propleteného, nelineárního, kaleidoskopického **světa**.

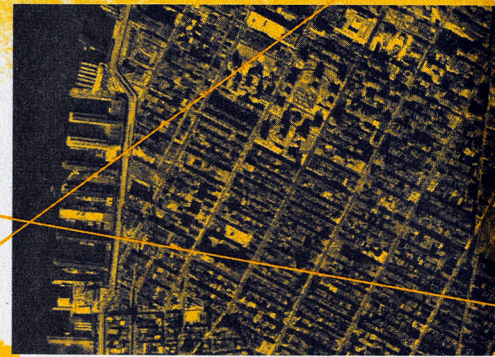
Daniela Hodrová
Možná je to s městem podobně jako s hmotou.
Tak jako hmota v dnešní fyzice, není ani město pouhým shlukem částic,
ale **polem, energií, informací, vibracemi a vířením**,
je silovým polem, které člověk za určitého stavu
(např. ve stavu tzv. holotropního vědomí, ale i při umělecké inspiraci)
osobitým způsobem pocítuje, s nímž vstupuje do kontaktu
a na jehož existenci se podstatným způsobem podílí.

Rozdíl živý x neživý přestává být ostatně důležitý, přijmeme-li tezi Davida Bohma,
pro něhož neživá hmota je ve skutečnosti „živá“;
život v ní existuje, jak říká Bohm,

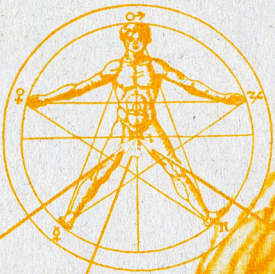
implikátně, tj. není zatím významně projeven.

Christian
Norberg-Schulz

Genius loci lidského sídla
představuje ve skutečnosti mikrokosmos
a jednotlivá města se navzájem liší tím, co shromažďují.
V některých převládají síly země,
v jiných vládne řád nebe,
v jiných se zpřítomňuje humanizovaná příroda,
nebo jsou naplněna světlem. ...
Městské bydlení spočívá v tom,
že umožňuje zároveň dvojí zkušenost:
zkušenost místa a zkušenost otevřenosti k světu,
což znamená, být umístěn v přírodním **geniu loci**
a zároveň být otevřený světu skrze shromažďování umělého,
člověkem vytvářeného **genia loci**.



Nunc a quo. Nunc ad quod.
Nunc a quo. Nunc ad quod.
Nunc a quo. Nunc ad quod.



Ztraceny

Stůj tiše. Stromy před tebou a křoviny za tebou
Nejsou ztraceny, Ať jsi kdekoliv, říká se tomu **Zde**,
a musíš s tím zacházet jako s mocným cizincem,
musíš žádat o dovolení poznat a být poznán.

Les dýchá. Poslouchej. Odpovídá:

Stvořil jsem to místo okolo tebe,
když jej opustíš, můžeš se vrátit, říká **Zde**.

Nejsou dva stromy, které by byly stejné pro Havrana.

Nejsou dvě větve, které by byly stejné pro Střízlíka.

Jestliže to, co dělá strom nebo keř, je pro tebe ztraceno,

sám jsi ztracen. Stůj tiše. **Les** ví,

kde jsi. Musíš mu dovolit nalézt tě.

D a n i e l a H o d r o v á r o v á

Město vstupuje do lidského vědomí nikoli pouze jako určitý hmotný celek,
ale rovněž jako stav vědomí.

(Vnímání **města** jako stavu vědomí bylo vlastní mystikům.

Čím jsou v Janově Zjevení **města** - Babylon propadající zkáze

a nový Jeruzalém, **město** Boží - než dvěma protichůdnými stavy vědomí?

Podobně Komenský pojímá v Labyrintu světa a ráji srdce

město jako „mandalu“, jíž poutník prochází do svého nitra.)

Přítom **město**, vnímané vědomím, ale také nevědomím,

není jediným **městem** - **městem** teď,

nýbrž je množinou do sebe zasunutých viditelných i neviditelných **měst**,

měst minulých, současných i budoucích.

Toto chtělo by se říci „einsteinovsky“ vnímané **město**

má svůj hmotný protějšek v půdorysu a architektuře **města**,

v níž soužijí různé historické epochy

dokonce v jediném domě

(barokní dům s gotickým přízemím a románským sklepem):

v nevědomí dostává pak mimo jiné podobu **města**,

kteřá proniká do vědomí.



V á c l a v v C í r e k l e k

Lidé najednou mají zájem ne snad jenom o místní historii, ale spíš
o místního génia loci. Čím víc byl ztracen, tím usilovněji je křížen...

A podle toho, co jsem viděl, bych řekl,

že nejvíc navazujeme na situaci české společnosti

80. a 90. let minulého století s její malostí,

opatrným nadšením, oprávněnou sebedůvěrou, místními

spolky a gründerským kapitalismem.

Těžko se v tom žije, ale je to pozoruhodná doba,

kteřá dokonce dodává jistotu **naději**.

Vzduch, světlo, voda a **čas** tisícekrát přeměnily tvary mrtvých;

v nás pak věčné kolotání celé minulosti dějím. ...

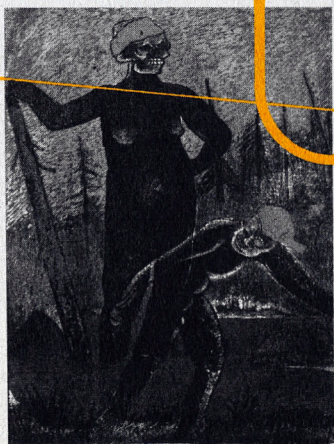
Kde stojím, celá generace **stromů** stála; zde dupě své medvěd měl, vlci svůj tábor.

Tam zase stádo jelenů přicházelo k **potoku** pít, tu **opět** v křechách **smrtných**,

miasmy úplavice schvácen kys' prapředek skonával:

není zde pídě bez smrti, klíčení a přeměny, a též: kterou by nepocelovalo světlo.

J o s e f V á c h a l (Šumava umírající a romantická)



Jiří Matoušek
naroden 1949, Praha

Bez názvu, 1996
nástená instalace, dřevo, kulatina o průměru 12-20 mm, diaprojekce

Bez názvu, 1996
instalace na podlaže, dřevěná kulatina o průměru 8-15 mm
2,5 x 2,5 m

Matej Kren

naroden 1958, Trenčín

Cinema, 1995-96
robotické rameno, zrcadlo 180 x 250 cm, computer, židle
konstrukce a realizace: François Grand, Machines Speciales, Paříž
Galerie Jiří Švestka, Praha

Parking, 1992
ocelová konstrukce, zrcadla, elektromotor, reproduktory
200 x 200 x 200 cm
Galerie Jiří Švestka, Praha a Jean René de Fleurieu, Paříž

Martin Spanjaard

naroden 1952, Amsterdam, Holandsko

Adelbrecht, 1980
robot ve formě koule o průměru 40 cm s gravitačním pohonem
laminát, sensory, baterie, elektronika, motor, reproduktory
a počítačový program, reagující na povrchová dotyková čidla

Ilona Németh

narodená 1963, Dunajská Streda

Běh mezi švihajícími pruhy, 1994
železo, větve, elektrotechnika
200 x 600 x 300 cm

Petr Nikl

naroden 1960, Zlín

Maska, 1995
plst
40 x 20 x 10 cm

Maska, 1995
plst
40 x 50 x 10 cm

Ladislav Čarný

naroden 1949, Žilina

Putrefactio est omnium verum mater, 1995
instalace: papírovina naočkovaná hnilobnými bakteriemi,
fosforová barva, sklo

Pozorujte přírodu **bedlivě** a vnímejte **svědomitě**:
každé ukvapení znamená ztroskotání a krok zpět.

Berte jen p **s** ustech, abyste je vždy **dobře** strávili.

Vzpomeňte **jen** na dnešní den.

A pravdy se vždy držte: přírodu netřeba zkrášlovat ani zesilovat.

Má těchto vlastností sama dost.

Julius Mařák (radí svým žákům)

Julius Eduard Mařák

naroden 1832, Litomyšl
zemřel 1899, Praha

Dubový les s černou zvěří, kolem 1875
asfalt na plátně
174,5 x 125,5 cm
Národní galerie v Praze O 5517

V lese, kolem 1892
olej, plátno
55,5 x 71,5 cm
Národní galerie v Praze O 10847

Skální lom, 90. léta 19. století
olej, plátno
43 x 26 cm
Národní galerie v Praze O 12695

Martin Janiček

naroden 1961, Praha

Dráha zvuku, 1996
zvuková instalace: koridor se 16 reproduktory

Steina

narodená 1940, Reykjavík, Island
od roku 1965 žije v USA

Borealis, 1993
videoinstalace: dvoukanalové video, čtyřkanalový zvuk

**Soubor mediálních kreseb
1905 až 30. léta 20. století**

kresba perem, akvarel, pastelka, papír
rozměry: mezi 27,5 až 60 x 27,5 až 60 cm
ze sbírek Městského muzea v Nové Pace

Paul DeMarinis

naroden 1948, Cleveland, Ohio, USA

Chaotické švihadlo, 1994
kineticko-zvuková instalace
Národní technické muzeum v Praze

B.K.S.

Tajná organizace B.K.S. byla založena
v Praze Pod Třemešínem v roce 1974.

B.K.S. vystavuje
(z depozitářů tajných krajinářských klyzní 1992-96, falza)
čtyřicet obrazů,
plátno, lepenka, sololit, překližka
menší a střední formáty

Martin Zet

naroden 1959, Praha

Kresby mořem (Kuzulimani), 1996
tuš, papír
70 x 100 cm

Zdeněk Sůkora

naroden 1920, Louny

Linie č. 24, 1983-84
olej, plátno
300 x 300 cm (4 díly)

Linie č. 114, 1994
olej, akryl, plátno
200 x 200 cm

Linie č. 125, 1994
olej, akryl, plátno
200 x 200 cm
soukromá sbírka

Linie č. 126, 1995
akryl, plátno
170 x 170 cm

... je to souvislost, s níž výsledky se stávají příčinami jiných výsledků atd.

Nezapomeňme dále,

že **individu**um nelze nikdy **oddělit** od **vesmírného** souboru;

vitalní mechanika, vytvářející **organismy**, postupuje řetězem,

spojujíc příčinnost, článek za článkem,

napínáním a **povolováním**, zatěžováním a **odlehčováním**.

A to vždy, pravíme: vždy ve vztahu s veškerým vesmírným souborem.

František Kupka

Janka Uidová-Žáčková

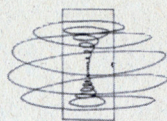
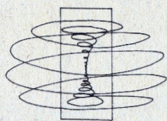
narodená 1963, Poprad

Pozdě večer, 1995
dva videomonitor, dva videopásky

Frank J. Malina

narozen 1912, Brenham, Texas, USA
zemřel 1981, Paříž

Země, život a prostor, 1959
kinetická malba, luminodynamický systém:
olej, žárovky, neon, motory a další materiály
83 x 123 x 13 cm
Národní galerie v Praze O 12097



Beneš Knüpfer

narozen 1844, Frýdštejn u Sychrova
zemřel 1910 na moři mezi Rijekou a Anconou

Hra vln, konec 80. let 19. století
olej, plátno
55,5 x 71,5 cm
Národní galerie v Praze O 5784

Dech moře, před 1896
olej, plátno
65,5 x 157 cm
Národní galerie v Praze O 10811

Neklidné moře, 2. polovina 90. let 19. století
olej, plátno
80 x 159 cm
Národní galerie v Praze O 1812

Fauni prchající před automobilem, po 1900
olej, plátno
51 x 64 cm
Národní galerie v Praze O 14941



Kdykoli se člověk ve filmu pokusí něco sdělit pomocí počítače, narazí na nedostatečnou možnost zachycení a sdělení totální abstraktnosti prostoru, který technika skýtá.

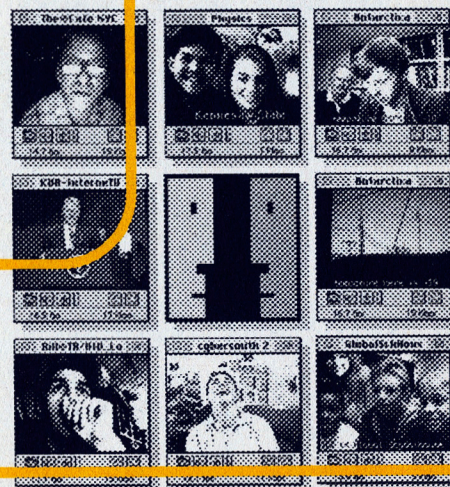
Stejně jako při vývoji filmové syntaxe (kdy se z potřeby slepování vyvinul „střih“)

si abstraktní počítačový prostor sám nachází cesty k vyjádření.

Právě zákony digitálního prostoru - jeho přechody a transformace - se stávají hybnou silou automatické syntaktické evoluce

Woody Vasulka

tohoto nově vytvářeného dramatického prostoru.



Vladimír Kokolia

narozen 1956, Brno

Uprostřed pole, diptych, 1992
olej, plátno
instalace o dvou částech, 208 x 580 cm a 205 x 532 cm

Závit, 1996
olej, plátno
130 x 125 cm

Odpověď II, 1995
olej, plátno
80 x 105 cm

Objevovat, že pojmy jako je Já, Duch, Pravda, Skutečnost nabývají zcela nové, rozmanité významy, je velké dobrodružství. Virtuální prostory nám zřejmě pomohou lépe chápat naši existenci.

„Nový kulturní prostor“ není nic jiného než „Nová realita“, nebo přesněji „Nové reality“.

Michael Bielicky

Jan Jedlička

narozen 1944, Praha
od roku 1969 žije ve Švýcarsku

Maremma VIII, 1994
pigmenty na japonsu a na plátně
180,5 x 360 cm

Roman Signer

narozen 1938, Appenzell, Švýcarsko

Helikoptera
akce, 23. 11. 1995
videomonitor, videopásek

Peter Fischli David Weiss

Peter Fischli narozen 1952, Curych, Švýcarsko
David Weiss narozen 1946, Curych, Švýcarsko

Kanal video, 1992
videomonitor, videopásek

Karel Malich

narozen 1924, Holice

Krajina, 1973
pozinkovaný drát, barva, nitě
153 x 183 x 105 cm

Světlo - vzduch, 1973-74
hliníkový drát, barva, nitě
215 x 110 cm

Strom, 1976
pozinkovaný drát, sololit, acetonová barva, nitě
81 x 91 x 42 cm

Strom, 1976
tužka, pastelky, papír
31,2 x 45 cm

Strom, 1976
tužka, pastelky, papír
30,5 x 34 cm

Spatřil jsem to, 1994
pastel, papír
100 x 70 cm

Uviděl jsem to, 1995
pastel, papír
100 x 70 cm

Miloš Šejn

narozen 1947, Jablonec nad Nisou

1813 míst
z kolekce pigmentů sbíraných od poloviny 50. let do současnosti,
podlahová instalace, 1813dílná assembláž,
skleněné Petriho misky 100/15, textové poznámky

Jiří Kornatouský

narozen 1952, Plasy

Prstěnek, 1996
uhel, karton
220 x 500 cm

František Skála, jr.

narozen 1956, Praha

Sad, 1986
kombinovaný materiál a technika
400 x 263 x 450 cm

Bez názvu, 1996
dřevo, kůže
12 x 3 kroky

František Kupka

narozen 1871, Opočno
zemřel 1957, Puteaux, Francie

Kosmické jaro I (Čáry - plochy - hloubka), 1911-20?
(na obraze značeno 1913-14)
olej, plátno
111 x 125 cm
Národní galerie v Praze O 3822

Kosmické jaro II, 1911-20
olej, plátno
115 x 125 cm
Národní galerie v Praze O 3820

Zdeněk Pešánek

narozen 1896, Kutná Hora
zemřel 1965, Poustevny u Rumburka

Ženské a mužské torzo, 1936
umělá hmota, sklo, neon, žárovky, motor,
spínače a další materiály
v. 140 cm
Národní galerie v Praze P 7145

Benoit Mandelbrot

Intuice není nikomu dána. Já jsem svou intuici cvičil, abych byl schopen rozeznávat tvary, které jsem zpočátku odmítal jako absurdní. Došel jsem k názoru, že podobně to může dělat každý.

Začal jsem hledat na smetišti vědy, protože jsem tušil, že to, co jsem objevil, není výjimka, ale naopak, že jde o velmi rozšířený jev.

Edward Lorenz

Víme, že každý povrch je ve skutečnosti tvořen párem povrchů, takže v místě, kde dochází k jejich spojení, se vlastně stýkají čtyři povrchy. Když tento postup necháme proběhnout ještě jednou, máme osm povrchů, atd.

Nakonec dostaneme nekonečný souhrn povrchů, z nichž každý je velice blízko jednomu nebo druhému ze stýkajících se povrchů.

David Ruelle

Nemluvil jsem o estetickém působení „podivných atraktorů“.

Tyto soustavy křivek, tato oblaka bodů někdy připomínají galaktické ohňostroje, a jindy zvláštní a znepokojivé vegetativní bujení.

Jde o oblast neprozkoumaných tvarů a netušené harmonie.

Ilya Prigogine

Na hodinkách máme buď o šest hodin více nebo méně než dvanáct hodin.

To je otázka obecné úmluvy. Ručičky na hodinkách odměřují čas. Otázka tedy zní: „Kdo tyto ručičky stvořil?“ Vytvořil je člověk a odděluje nás čas od vesmíru, ve kterém žijeme? Jsme smrtelné bytosti v nadčasovém vesmíru?

Nebo jsme vyjádřením kosmického času?

Klasické myšlení představovalo sen o dokonalém poznání. Nyní si musíme připustit, že nevidíme svět tak, jak ho patrně vidí Bůh.

Náš pohled na svět musí vycházet z toho, že jsme jeho pevnou součástí. To vede k tomu, co Herbert Simon nazval „vázanou racionalitou“.

Otto Rössler

... otevřená hadice s otvorem na konci, do které se opírá vítr. Pak je vítr lapen. Energie začne proti své vůli vytvářet cosi produktivního, tak jako ďábel v dějinách středověku. Princip je v tom, že i v přírodě se některé věci dějí proti její vůli, a nechtěně se vytváří krása.

Chris Langton

Umělý život je něco víc, než jen vědecký nebo technický problém.

Týká se našich nejzákladnějších společenských, morálních, filosofických a náboženských přesvědčení.

Tak jako Koperníkův model sluneční soustavy nás bude nutit přehodnotit, jaké místo zaujímáme ve vesmíru a jakou roli hrajeme v přírodě.

John Holland

Všechny složité adaptivní systémy – ekonomie, myšlení, organismy – vytvářejí modely, jejichž pomocí mohou předjímat svět... Nejde o vědomě vytvořený

model, ale tyto organismy jsou ve výhodě oproti těm,

které žádný gradient nesledují.

Chomáčky listů na stopkách vyrůstajících z větví se občas rozkmitaly a celý strom by se dal snad rozrýsovat ze všech stran, a přesto by byl zvláštní, protože se v jeho větvičkách, větvích a kmenu něco vážného dělo.

Všechny části toho stromu buď pohlcovaly energii, nebo ji odrážely na všechny strany, podle vychýlení, naklonění, vlastně všim, co na ně působilo a zachovávalo v nich život.

Karel Malich

Mám představu něčeho neurčitého, cosi jako masa vody, hladina ani dno nehrají teď velkou roli, a zatím ani proud, hlavní je objem té jakési tůně.

A zjišťuji, že nemám smysl, kterým bych tu masu v její rozprostraněnosti uchopil.

Nedá se uspokojivě chytit do souřadnic, ani nacpat do pomyslných geometrických těles, raději bych se také obešel bez určitého zorného úhlu a stanoviště,

nejlépe vůbec kdybych viděl vodu tak, jak se asi vidí sama.

Vladimír Kokolia



D o y n e F a r m e r

Můžeme pozorovat celkový posun ke stoupající náročnosti, složitosti a funkčnosti: rozdíl mezi modelem T a Ferrari není vůbec nic ve srovnání s rozdílem mezi prvotními a dnešními organismy. Tento těžko postižitelný celkový trend zvyšování „kvality“ evolučního procesu je jedním z nejúžasnějších a nejvýznamnějších klíčů k podstatě života.

G e o r g e C o w a n

Nejsnadnější cestou k Nobelově ceně je reduktivní postup. Hledáte řešení více či méně zidealizovaného souboru problémů mírně vzdálených reálnému světu a dostatečně uzavřených tak, aby bylo možné jejich řešení najít. To však vede k postupné fragmentaci vědy.

Svět ovšem potřebuje - i když ten výraz nesnáším - spíše holistický přístup.

D a v i d B o h m

Domnívám se, že vědecký a umělecký duch mají cosi společného. Vědcům nestačí jen fakta, oni chtějí rozumět, jaká je mezi nimi souvislost, jak na sebe navazují a vytvářejí celek. Když se vědec rozhoduje pro některou z teorií, řídí se dokonce kritérii jako je krása a symetrie.

Když se v matematice podíváte na kvantovou teorii, popisuje pouze pohyby této přírody, pohyb vln, které se rozvíjejí a zavinují celým prostorem. Takže můžeme tvrdit, že v tomto celku je vše zavinuto, dokonce v každé jeho součásti, a poté opět rozvinuto. Já tomu říkám implicitní řád, zavinutý řád a ten se rozvíjí do explicitního řádu. Implicitní je ten zavinutý řád. Rozvíjí se do explicitního řádu, ve kterém je vše odděleno.

R o b e r t M a y

Nejen ve výzkumu, ale i v každodenním životě, v politice a ekonomii bychom si vedli mnohem lépe, kdyby více lidí pochopilo, že jednoduché nelineární soustavy nemusí vždy mít jednoduché dynamické vlastnosti.



B r i a n A r t h u r

... inovace zřídka kdy vznikají ve vakuu. Většinou jejich vznik umožňují jiné, předchozí inovace.

Technologie A, B a C mohou vést ke vzniku technologie D, a tak dále. Takže vznikne celá síť vzájemně propojených technologií, která bude narůstat s rozvojem možností. A ekonomie se tak může stát mnohem složitější.



M a t k a T e s s a B i e l e c k á

Poslední dobou v Kanadě a Spojených Státech pozoruji rostoucí hlad po duchovnějším životě. Děje se to samozřejmě kvůli ohromné industrializaci. Ta vedla k tomu, že jsme ztratili spojení s našimi kořeny, které jsou jasně duchovní... Dnešní spiritualita je velmi eklektická. Je to podobné jako v supermarketu. Vejdete, a vyberete si od každého něco. Může to být velmi vzrušující, ale z dlouhodobého pohledu nepřilíš trvanlivé.

Mezi projekty, které připravujeme nebo o jejichž realizaci jednáme, jsou například: výběr videoinstalací Steiny, instalace Sola LeWitta (USA) v malé dvoraně, instalace Martina Kippenbergera (Německo) v malé dvoraně, představení skupiny Merce Cunninghama (USA) ve velké dvoraně (ve spolupráci s Tanec Praha), zvuková instalace Billa Fontany (USA), interaktivní projekt Šepoty z půdy Christiana Bastianse (Holandsko), koncert skupiny Underworld (Velká Británie) ve velké dvoraně, prezentace činnosti Chora Institute z Londýna.

Doprovodné programy (20.10. - 21.11. 1996)

20.10.
5 . 0 0

Václav Cílek - Kosmické kořeny české krajiny.
Úvod a diskuse k filmu Josefa Čiářovského Mýtická trilogie.

24.10.
8 . 3 0

Krajina domova. Diskuse o proměnách současné české krajiny, doprovázená projekcí filmu Josefa Čiářovského Čtyři okamžiky krajiny.
Václav Cílek, Jaroslav Anděl, Miloš Šejn, Josef Čiářovský.

27.10.
6 . 0 0

Mezi obory - prezentace a diskuse o mezioborových seminářích Filosofického ústavu Akademie věd České republiky.

30.10.
8 . 3 0

Teorie chaosu - informace o tří denním semináři, který připravuje Filosofický ústav Akademie věd ČR (5. - 7. 11.). Promluví Dr. Jiří Nosek, Daniela Hodrová a další.

7.11.
8 . 3 0

Spiklenci slasti. Předvedení posledního filmu Jana Švankmajera.
Diskuse s autorem.

3.11.
5 . 0 0

Rajesh Mehta (USA) - trubka, koncert amerického hudebníka čerpajícího z indické tradice.

10.11.
6 . 0 0

Dr. Jaroslav Svoboda. Virus HIV. Přednáška s diskusí.

Philip Glass. The Fall of the House of Usher.
Koncertní provedení komorní opery, které je českou premiérou. Nastudoval Agon Orchestra.

14.11.
8 . 3 0

Jim Meneces (USA), Pavel Fajt (ČR), „Songs for the Drums“, koncert pro dva bubny a zpěv.

Chris Cutler (UK), Zeena Parkins (USA). Koncert dvou osobností světové experimentální hudby.
Chris Cutler (percussion, elektronika), Zeena Parkins (elektrická harfa, zpěv).

17.11.
5 . 0 0

Paul Panhuysen (Holandsko) - multimediální umělec, koncert na elektroakustické nástroje, přednáška.

12.11.
6 . 0 0

Chris Cutler (UK), Zeena Parkins (USA). Koncert dvou osobností světové experimentální hudby.
Chris Cutler (percussion, elektronika), Zeena Parkins (elektrická harfa, zpěv).

21.11.
8 . 3 0

Alan Vitouš, Dr. Song Fengyun - Vojtova. Čínské lidové písně a tradiční árie z pekingských oper v podání čínské operní pěvkyně Dr. Song ve spojení s multiinstrumentalistou Alanem Vitoušem.

Série doprovodných programů

1. Současná hudba, intermediální a zvukové instalace, akční umění

Koncerty a představení význačných osobností domácí a mezinárodní scény.

2. Příroda a umělé prostředí

Přednášky, videoprezentace a diskuse se budou zabývat řadou palčivých otázek konce dvacátého století: vztahem člověka k jeho okolí, úlohou krajiny v našem životě, koexistenci světa techniky a světa přírody.

3. Věda, počítače, umění, společnost

Masová média a digitální technologie zasahují stále rozhodněji do všedního života lidí i do řízení celých ekonomických a sociálních systémů. Jaké jsou perspektivy blízké budoucnosti a jak pracují s novými technologiemi umělci? Setkání a diskuse s vědci a umělci.

4. Literatura a poezie

Autorská čtení a diskuse s předními spisovateli a básníky.
Tato série je připravována ve spolupráci s PENklubem a s dalšími institucemi.

5. Mezioborové diskuse a setkání vědců a umělců

Prezentace názorů, teorií a vizí lidí, kteří patří k významným představitelům domácí i zahraniční vědy a umění.

6. Video a film

Promítání unikátních historických filmů z archívů, prezentace současných dokumentárních i animovaných filmů a mezinárodního videoartu.
Na tomto programu spolupracují mimo jiné Národní filmový archiv a Česká televize.



VÝSTAVU PŘIPRAVILA / THE EXHIBITION IS ORGANIZED BY THE
Národní galerie v Praze, Sběrka moderního a současného umění
National Gallery in Prague, Center for Modern and Contemporary Art

KURÁTOŘI / CURATORS:

PhDr. Jaroslav Anděl

VE SPOLUPRÁCI / WITH:

mgr. Miloš Vojtěchovský, PhDr. Ivona Raimanová,

ODBORNÁ SPOLUPRÁCE / CONSULTANTS:

Michael Bielický, Milan Guštar, Jo Williams, Radek Vaňa

KOORDINACE / EXHIBITION COORDINATOR: Jana Králíková

NOVÁ MÉDIA / NEW MEDIA COORDINATORS: Lubor Benda, Michaela Vlčková

PRODUKCE / PRODUCTION: Denisa Václavová, Martina Hartová

ARCHITEKTONICKÝ NÁVRH / INSTALLATION DESIGN: Miloš Vojtěchovský

PUBLIC RELATIONS: Irena Šorfová

PROPAGACE / PROMOTION: Alena Hanzlová

PANELÁŽ / CONSTRUCTION: Lo-Tech Design s.r.o., Revyko s.r.o. + MMC s.r.o.

OSVĚTLENÍ / LIGHTING: Etna iGuzzini s.r.o.

GRAFICKÝ DESIGN / GRAPHIC DESIGN: Hedvika Moravcová

PŘEDITSKOVÁ PŘÍPRAVA / PRE - PRESS: GeKKO 96, Simba, WOW, Amos

TISK / PRINT: Trumf

INTERIÉR KNIHKUPECTVÍ / BOOKSTORE DESIGN: Form plus ultra

Spolupracující instituce / Collaborating Institutions:

Asociace virtuální reality, AVU Praha, Centrum teoretických studií, Cesnet, časopis Mana, časopis Živel, Česká společnost pro životní prostředí, Česká televize, divadlo Archa, Experimentální prostor Roxy, FAVU Brno, Filmová škola Zlín, Filosofický ústav Akademie věd ČR, Francouzský institut v Praze, Galerie Rudolfinum, Goethe Institut - Praha, Kino Illusion, knihkupectví U knihomola, Městské museum Nová Paka, nakladatelství a vydavatelství Votobia, Národní filmový archiv ČR, Národní muzeum, Národní technické muzeum, Český PENklub, Radio 1, Silicon Graphics, Sorosovo centrum současného umění-Praha, Tanec Praha, společnost Universalia, rozhlasová stanice Vltava, časopis Vesmír, ZKM Karlsruhe, Technický magazín, Terminal bar a další.

Sponzoři / Sponsored by :

Ministerstvo kultury ČR, Česká televize, Všeobecná zdravotní pojišťovna, Tesla Television a.s., Revyko s.r.o., Radio 1, Trust for Mutual Understanding, Rádio Limonádový Joe, Magazín Koktejl, Datart Intl. s.r.o., Etna s.r.o.-zastoupení iGuzzini, U.S. Information Service-Prague, Cesnet, Mediatronic s.r.o., Securiton Electronics s.r.o., Pro Helvetia, The Art Council of Finland, The British Council, ČEZ a.s., Severočeské doly a.s., Mediatronic s.r.o., Mac Source s.r.o., GyJa s.r.o., Fotografie Praha, Marybell s.r.o. a další.

JITRO KOUZELNÍKŮ?

noviny k výstavě JITRO KOUZELNÍKŮ? Národní galerie v Praze, Sběrka moderního a současného umění, 18. 10. 1996 - 28. 9. 1997

REDAKCE: Jaroslav Anděl, Ivona Raimanová, Miloš Vojtěchovský, Jana Tichá, VYDÁVÁ: Národní galerie v Praze, Sběrka moderního a současného umění, GRAFICKÝ DESIGN: Hedvika Moravcová, Petr Knobloch, LITO: GEKKO 96, TISK: Trumf

VYCHÁZÍ: 17. 10. 1996

